

ARTER I SKOG

KORT INNFORING PÅ WEBINAR I SKOGNETTVERKET I TRØNDELAG

6. MAI 2026

Gjermund Holsæter

Lade, Trondheim

LITT OM ARTSOBSERVASJONER

DATABASE OG KARTBASERT RAPPORTERINGSTJENESTE

GIR STEDFESTET INFORMASJON OVER ARTER I NORGE

RAPPORTØR ER ANSVARLIG FOR FUNNENE SINE

KOM I GANG PÅ ARTSOBSERVASJONER

DU MÅ HA EN PROFIL

OPPRETT DEN NÅ

ARTSKART

FUNN PUBLISERT VIA
ARTSOBSERVASJONER
BLIR SYNLIGE PÅ ARTSKART
HOS ARTSDATABANKEN.

NOEN FUNN SKJERMES PÅ
GRUNNLAG AV SENSITIV
INFO OM VISSE ARTER.

BEGYNN
MED DET
ENKLE OG
KJENTE

UTVID BUKETTEN DIN AV
ARTER ETTER HVERT

BLI TRYGG PÅ VERKTØYET

LÆR AV ANDRE OG LÆR
BORT TIL ANDRE

FUNN BØR HA
HØYEST MULIG
REELL VERDI

ET EKSEMPEL:

NÅR VI SER TO GRANMEISER I SKOGEN I MAI, SÅ REGISTRERER VI IKKE KUN AT VI HAR SETT TO VOKSNE GRANMEISER. VI REGISTRERER AT VI HAR SETT TO VOKSNE GRANMEISER SOM PAR MED «OBSERVASJON I HEKKETID, PASSENDE HEKKEBIOTOP».

LOKALITETER

EN LOKALITET ER STEDET FOR ETT ELLER FLERE FUNN. IKKE OPPRETT UNØDVENDIG MANGE, OG RYDD EVENTUELT I LOKALITETENE DINE VED Å FLYTTE FUNN TIL EN (SVÆRT) NÆRLIGGENDE ELLER OVERLAPPENDE LOKALITET OG DERETTER SLETTE DE TØMTE. GREIT OM DET TRENGS.

LOKALITETER FOR STEDBUNDNE ARTER MÅ LEGGES INN NØYAKTIG, GJERNE GPS-STYRT, OG BØR SOM REGEL HA KORTERE RADIUS. IKKE FULLT SÅ NØYE MED BEVEGELIGE ARTER. FOR FUGLER FINS DET OGSÅ ALLMENNE FUGLELOKALITETER RUNDT OM SOM KAN BENYTTES.

FUNNDATAENE

SØRG FOR GOD KVALITET I FUNNDATAENE
SJELDNERE FUNN GIR PÅ SETT OG VIS STØRRE BEVISBYRDE
ARTSOBSERVASJONER HAR BRUKERSUPPORT

NOEN GENERELLE KNAGGER...

KUNNSKAP OM ARTER OG ERFARING FRA NATUREN

VISUELLE KJENNETEGN, LYDER, SPOR OG SPORTEGN

HVOR I LANDET, HØYDE OVER HAVET, LIVSMILJØ

HVILKEN ELLER HVILKE ARTER KAN ARTEN VOKSE PÅ?

FUNN FRA GRUPPETUR..?

IKKE NOE PROBLEM! DANN
EVENTUELT EI EGEN LOKAL
KARTLEGGINGSGRUPPE SOM KAN
LØFTE OG OVERVÅKE NATURVERDIER.

DET RAPPORTERES MED NAVN PÅ
MEDOBSERVATØRER SOM OGSÅ ER
REGISTRERT MED PROFIL I
ARTSOBSERVASJONER.

NAVN PÅ OPPDAGER(E) AV FUNN KAN
OM SÅ HUKES AV.

VISSE FUNN KREVER AV OG TIL AT...

... ANDRE BØR BEKREFTE ART DU HAR FASTSLÅTT.

... ANDRE ARTSBESTEMMER.

... DU MÅ GI OPP («FRUSTRAHERENDE»).

BILDE(R) AV
ARTEN ELLER
SPOR ETTER
DEN..?

ARTSORAKEL TOLKER
BILDEMATERIALET AUTOMATISK.

IKKE STOL BLINDT PÅ FORSLAG
TIL ART FRA ARTSORAKEL.

DU MÅ IKKE LEGGE INN BILDE(R)
OM DU IKKE HAR ELLER IKKE VIL.

TA BELEGG NÅR DET ER PÅ SIN PLOSS!

- BELEGG ER EN BIT FRA ARTEN
- HENSIKTEN KAN KUN VÆRE MIKROSKOPERING
- BELEGG KAN GÅ TIL EN PRIVAT ELLER OFFENTLIG SAMLING

BELEGG KAN LEVERES TIL FOR EKSEMPEL NTNU VITENSKAPSMUSEET I TRONDHEIM, DER DET BLIR OPPBEVART SOM ET FYSISK BEVIS. DETTE BIDRAR TIL Å STYRKE FUNN GJORT I ET OMRÅDE, MEN NØDVENDIGHETEN AV BELEGG MÅ VURDERES OPP MOT PLASSERING PÅ RØDLISTA OG/ELLER OM EN LOKAL BESTAND ER TYNN OG SKJØR. TA STORE NOK BELEGG AV KJUKER. KNAPPENÅLSLAV SETTES FAST MED LYNLIM I BUNNEN AV EN PASSELIG ESKE. LA BELEGG PUSTE UT EVENTUELL FUKT.

FORBUD MOT / BEGRENSNINGER I FORHOLD TIL Å TA BELEGG I VERNEOMRÅDER.

BELAGT FUNN

- NÅR DET SKAL LEVERES BELEGG TIL EN PRIVAT ELLER OFFENTLIG SAMLING, SÅ SKAL DATAENE FOR FUNNET VISE DETTE DERSOM DU VELGER AT FUNNET SKAL REGISTRERES VIA ARTSOBSERVASJONER FØRST. DU VIL FÅ OPP MULIGHETEN OM ETIKETT FOR FUNNET SOM KAN BRUKES PÅ FOR EKSEMPEL KONVOLUTT ELLER ANNET SOM BELEGGET SKAL LEGGES I. ETIKETTEN INNEHOLDER UNIKE DATA OM FUNNET. IKKE LA BELEGGET LIGGE DIREKTE MOT PLAST.
- FORHØR DEG MED DE ANSVARLIGE VED SAMLINGEN OM HVORDAN DE VIL HA BELEGG LEVERT
- DU KAN OGSÅ HA DIN EGEN PRIVATE SAMLING

The background is a solid purple color. It features several abstract, organic shapes in a lighter shade of purple. Some of these shapes are filled with a pattern of small white dots, while others are solid. The dots are arranged in a way that suggests movement or a trail. The text "BILDER FØLGER" is centered in a white, bold, sans-serif font.

BILDER FØLGER

PANGSTART... FURUSTOKKJUKE
MED GUBBESKJEGG PÅ TOPPEN!

EINERLÆRSOPP

VIERBLODSOPP

LUNGENEVER

GRANSKJELLPIGG

ORANSJE ELGBEGER... DENNE
SETTER PRIS PÅ ELGPISS...

TRETÅSPETT (FERSKE SPOR)

STORFUGL, TIUR (FERSKE SPOR)

BARE LEGG INN ALT FRA APRIL OG MAI SOM SKJERMEDE FUNN, OG FOR TIURLEIK ER DET SELVFØLGELIG OBLIGATORISK! EN TOMMELFINGERREGEL FOR LEIKSTØRRELSE TILSIER 10 DEKAR PER TIUR. KOMMENTAR UNDER FUNN OG LOKASJON KAN BESKRIVE BÅDE LEIKSENTRUM, LEIKEN FOR ØVRIG OG DAGOMRÅDENE RUNDT.

CALLIDIUM CORIACEUM (FERSKE
GNAGESPOR FRA LARVER)

DUFTSKINN (MED DUFT AV KOKOS!)

HVITRINGNÅL

KYSTDOGGNÅL

ROSENLAV

VASSKJUKE

VASSKJUKE INFISERT AV ORANSJE
KJUKESNYLTER!

HULDRELAV

KELOLAV

FURUPLETT

TØMMERKJUKE

GRANBENDELLAV

HJELMRAGG

GRANSTOKKJUKE

PIGGBRODDSOPP

GRÅSOTBEGER

Foto: Gjermond Holsæter ©

☹ USIKKER ☹

EN TREHARD KJUKE PÅ GAMMEL OG GROV GRÅOR. KANSKJE EN SLAGS ILDKJUKE..? DETTE ER NEPPE NOE SJELDENT, MEN BELEGG ER TATT FOR MIKROSKOPERING, FORDI JEG ER NYSGJERRIG PÅ HVILKEN ART DET ER!

SÅ... VIL DU BIDRA MED ARTSDATA..?

OPPSKRIFTEN PÅ HVORDAN DU SKAL REGISTRERE OG RAPPORTERE FUNN GIR SEG SELV PÅ SETT OG VIS I ARTSOBSERVASJONER, OG «LEARNING BY DOING» BLIR NOK DEN STORE BÆREBJELKEN SOM MED SÅ MYE ANNET.

LES MER OM ARTSOBSERVASJONER PÅ NETT, EVENTUELT OGSÅ OPPDATERTE BRUKERMANUALER, OG FØLG GJERNE MED PÅ HVA SOM BLIR RAPPORTERT FRA ANDRE I ARTSOBSERVASJONER.

PÅ ARTSKART KAN DU OGSÅ HENTE INSPIRASJON. DU KAN FOR EKSEMPEL LAGE DEG EN POLYGONFIGUR I ET VALGT OMRÅDE, OG SÅ GENERERE STATISTIKK, LISTE OG BILDEGALLERI FOR OMRÅDET.

NATURSYSTEM OG ART SOM LIVSMEDIUM

PÅ SIKT UNDER FUNNDATA...

DU KAN VELGE Å LEGGE INN EN FRITEKST OM NATURSYSTEM, MENS DETTE MED NATURSYSTEM UNDER «NATUR I NORGE» (NIN) KREVER GANSKE SÅ GRUNDIG KUNNSKAP, GJERNE GJENNOM KONKRET KURSING ELLER ANNEN KUNNSKAPSOVERFØRING FRA FAGFOLK.

DU KAN VELGE Å LEGGE INN ART SOM LIVSMEDIUM DER DETTE ER AKTUELT, EVENTUELT SOM FRITEKST. GUBBESKJEGG SOM LEVER AV/PÅ GRAN, FOR EKSEMPEL, HAR GRAN SOM LIVSMEDIUM.

SKOG Å SE NÆRMERE PÅ

UNDERSØK NATURSKOGSKARTET OVER SKOG ETABLERT FØR 1940, SOM I STOR GRAD STEMME MED REALITETENE. OGSÅ SKOG ETABLERT ETTER 1940, OG SOM GÅR I RETNING AV Å GJENREISE SEG SOM NATURLIG SKOG, MÅ FÅ OPPMERKSOMHET. FOR EKSEMPEL ER DET EN GOD DEL VERDIFULL LAUVSKOG I SØRVENDTE LIER OG I RAVINER I LAVLANDET SOM IKKE FRAMGÅR SOM SKOG ETABLERT FØR 1940 I DETTE KARTET. VIDERE GÅR DET AN Å LENE SEG PÅ ANDRE KART, FLYFOTO OG LOKALKUNNSKAP.

TENK BEVARING

TENK BEVARING AV NATURVERDIER GJENNOM BIDRAG MED ARTSDATA, OG SE AN POTENSIALET FOR FRAMTIDIG NATURVERDI OGSÅ FOR NATUR SOM PER I DAG ER BERØRT AV VISSE MENNESKELIGE INNGREP, FOR EKSEMPEL AV UNGSKOGFELT.

EN YTTERLIGERE STØTTE I FORHOLD TIL NATURVERDIER I SKOG, KAN VÆRE KARTLEGGING OGSÅ AV MYRER OG VANNMILJØ I SAMME OMRÅDE, SLIK AT MAN FÅR FRAM MER AV DEN SAMLEDE NATURVERDIEN.

DET PÅSTÅS IKKE AT ARTSJAKT OG REGISTRERING AV ARTER OG ANDRE NATURVERDIER AUTOMATISK FØRER TIL BEVARING AV NATUR, MEN DET OPPFORDRES TIL Å TENKE BEVARING SOM ET SLAGS PRINSIPP, OG SOM EN MOTIVASJONSFAKTOR.

NYTTEVERDIEN I ARTSDATA

ARTSDATA TILFØRER ØKT KUNNSKAP OM ARTENE OG NATUREN I ULIKE OMRÅDER, OG UTEN DET STORE «FOLKEBIDRAGET» GJENNOM ARTSOBSERVASJONER, SÅ VILLE VI IKKE HA VÆRT SÅ OPPLYST OM ARTENE OG NATUREN I NORGE SOM DET VI ER I DAG.

TRE MER KONKRETE UTFALL AV ARTSDATA KAN VÆRE TILTAK MOT FREMMEDARTER I ET SENTRUMSNÆRT GRØNTAREAL, AT SKOGBRUKSSIDEN MÅ SETTE AV EN DEL AV EN SKOGTEIG SOM FÅR STÅ URØRT I FORHOLD TIL HOGST, OG AT ET OMRÅDE OMSIDER BLIR VERNET SOM NATURRESERVAT ETTER LANGVARIG INNSATS.

LOKAL SKOGGRUPPE

EI MER UFORMELL GRUPPE

FOKUS PÅ SKOG OG SKOGNÆRE MILJØ

ARTSJAKT SAMMEN OG HVER FOR SEG

UTVEKSLE KUNNSKAP OG IDEER

LØFTE NATURVERDIER INN PÅ RADAREN

FAGLIG OG SOSIALT SAMHOLD

GOD MOSJON OG HJERNETRIM

Parti fra Gåsvatnet-området i Skaun kommune.
Foto: Gjermund Holsæter ©

LYKKE TIL!

PRESENTASJONEN ER TIL FRI IKKE-KOMMERSIELL BRUK I PDF-FORMAT.

TAKK FOR NÅ!